

K O M U N I K A T
Z B A D A Ń

Warszawa, lipiec 2009

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/108/2009

ŚWIATOWA OPINIA PUBLICZNA

O POLITYCE STANÓW ZJEDNOCZONYCH

I OPERACJI NATO W AFGANISTANIE

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
3 października 2008 roku

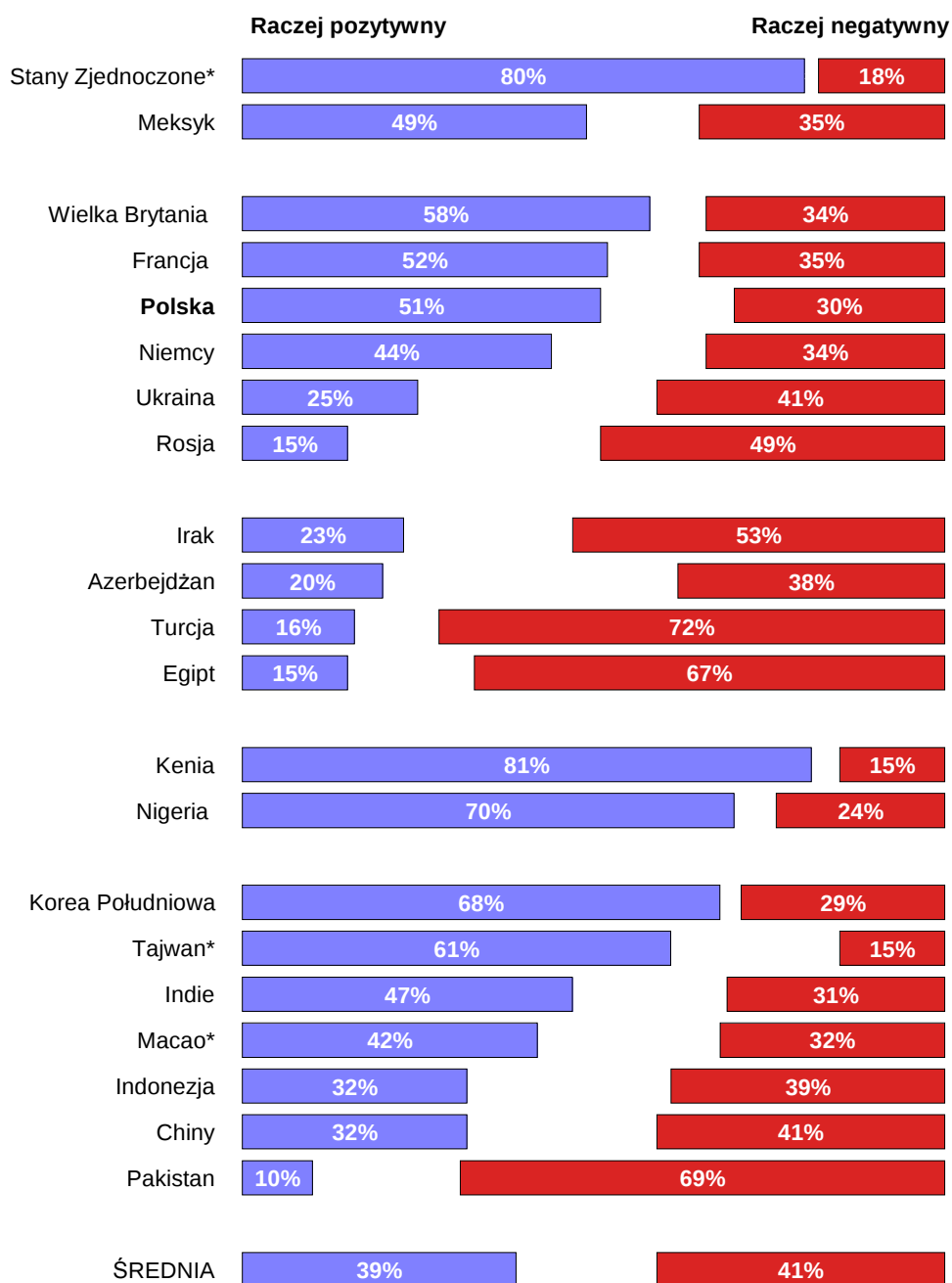
CBOS, wspólnie z ośrodkami badania opinii społecznej z innych państw, uczestniczy w programie World Public Opinion¹. Jest to program badania światowej opinii publicznej, koordynowany przez PIPA (Program on International Policy Attitudes) na Uniwersytecie Maryland w USA. W ramach współpracy próbowaliśmy ustalić, jaki jest wizerunek Stanów Zjednoczonych w świecie. Drugą kwestią poruszoną w badaniu była operacja militarna NATO w Afganistanie oraz to, jakie jest społeczne nastawienie do kontynuowania tego przedsięwzięcia.

WIZERUNEK STANÓW ZJEDNOCZONYCH

Według światowej opinii publicznej wizerunek Stanów Zjednoczonych jest niejednoznaczny, a deklaracje wskazujące na ich pozytywną i negatywną rolę równoważą się (39% wobec 41%). Obywatele dziewięciu krajów objętych badaniem na ogół sądzą, że Stany Zjednoczone mają pozytywny wpływ na świat. Są wśród nich europejscy sojusznicy USA: Wielka Brytania (58%), Francja (52%), Polska (51%) i Niemcy (44% wobec 34%). Oprócz dwóch krajów afrykańskich – Kenii i Nigerii – najlepsze zdanie o wpływie Stanów Zjednoczonych na świat mają sami Amerykanie. Krytycyzm w ocenie roli USA przeważa w dziewięciu państwach – w Turcji (72%), Pakistanie (69%), Egipcie (67%), Iraku (53%), Rosji (49%), na Ukrainie (41%), w Chinach (41%), Indonezji (39%), Azerbejdżanie (38%).

¹ W Polsce badanie zrealizowano jako fragment sondażu „Aktualne problemy i wydarzenia” (229) w dniach 28 maja – 2 czerwca 2009 roku na liczącej 1038 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców naszego kraju. Informacje na temat realizacji badania w poszczególnych krajach można uzyskać na: www.worldpublicopinion.org

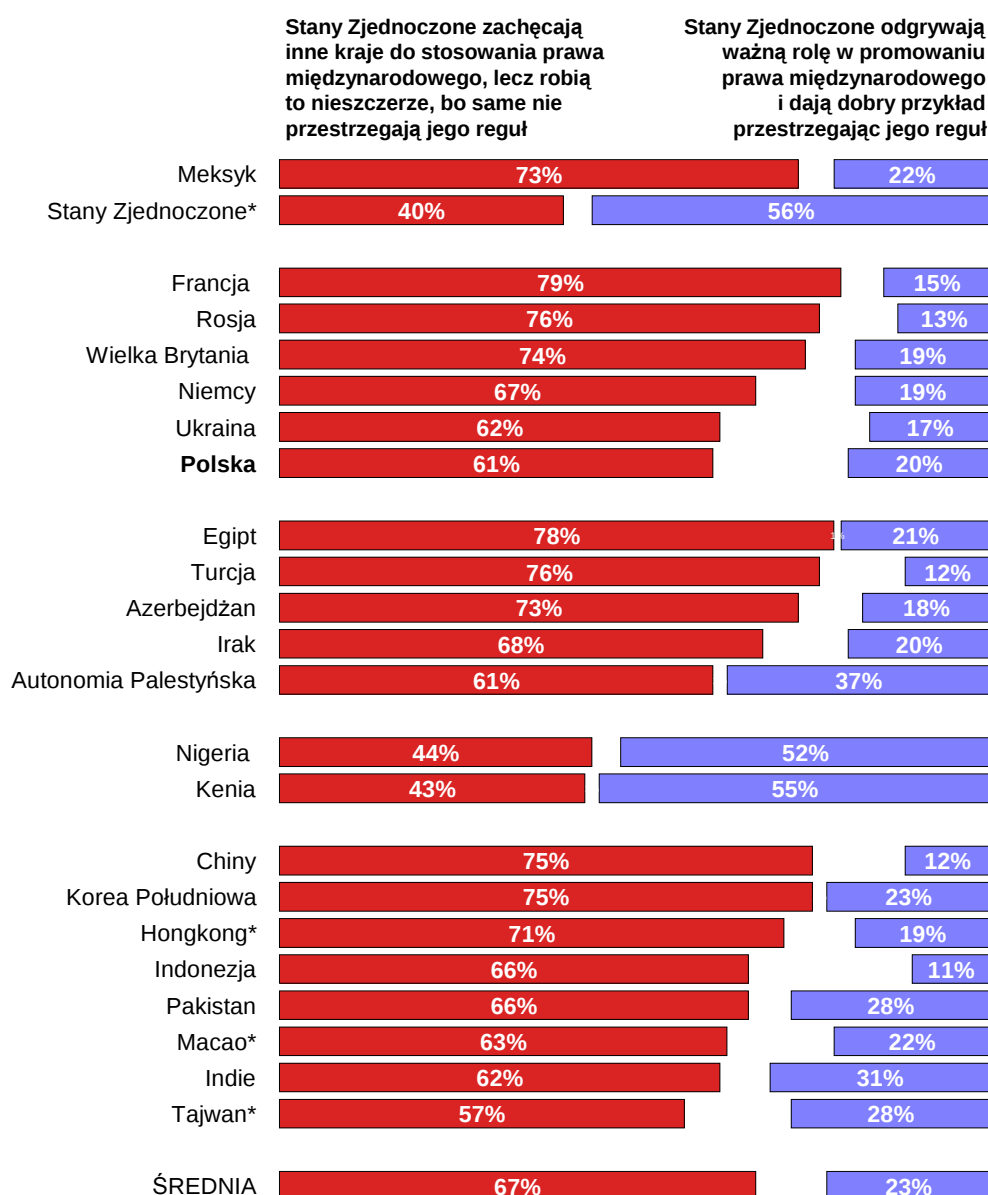
RYS. 1. CZY, OGÓLNIIE RZECZ BIORĄC, STANY ZJEDNOCZONE MAJĄ, PANA(I) ZDANIEM, POZYTYWNY CZY NEGATYWNY WPŁYW NA ŚWIAT?

* Niewliczone do średniej

Tylko niespełna jedna czwarta światowej opinii publicznej (23%) jest zdania, że Stany Zjednoczone odgrywają istotną rolę w promocji prawa międzynarodowego i jednocześnie same tego prawa przestrzegają, natomiast ponad dwie trzecie (67%) twierdzi, że zachęcając innych do stosowania prawa międzynarodowego nie przestrzegają jego reguł. Bardziej przychylne USA opinie na ten temat wyrażają społeczeństwa tylko dwóch krajów – Kenii i Nigerii.

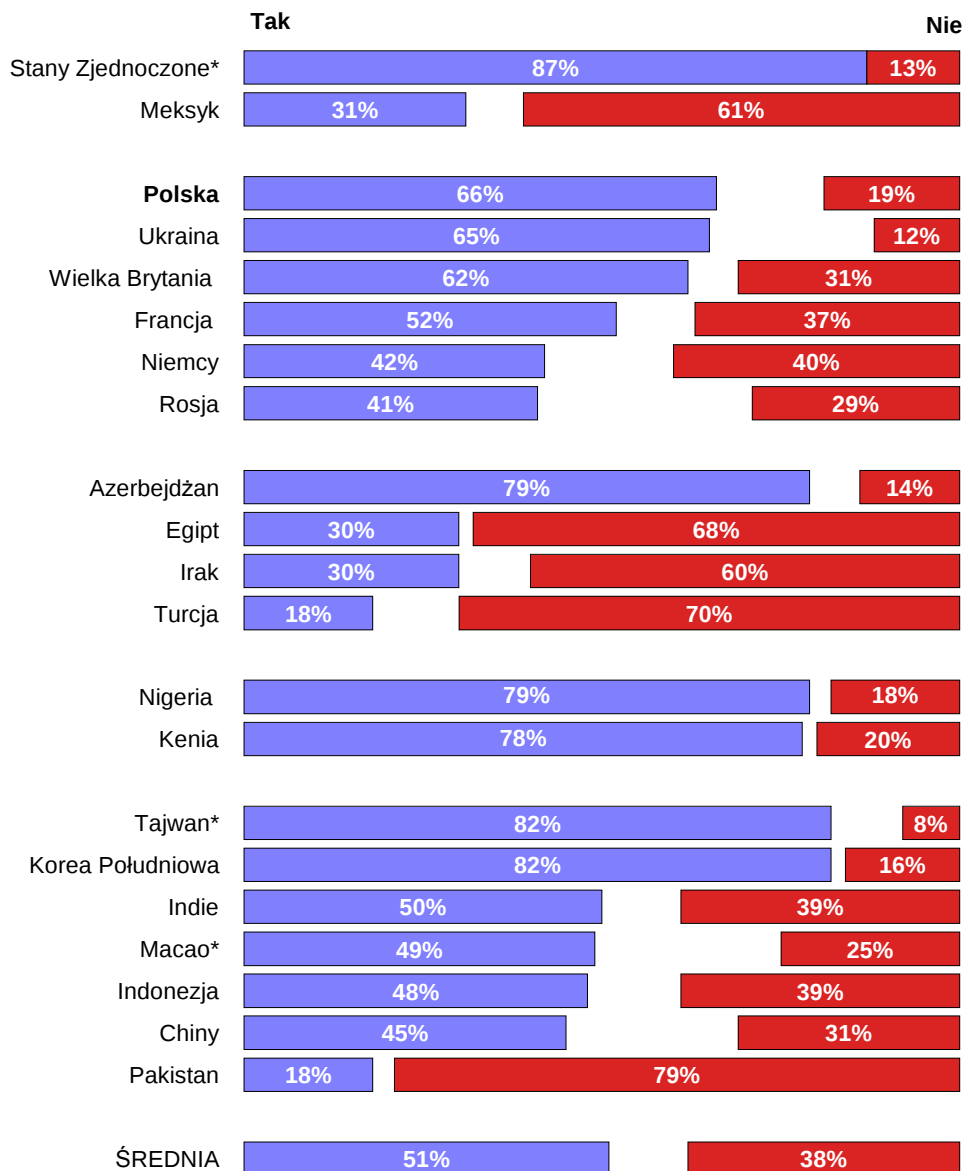
RYS. 2. KTÓRA Z OPINII JEST BLIŻSZA PANA(I) POGLĄDOM?

* Niewliczone do średniej

W społeczeństwach większości państw objętych badaniem (w 12 na 18) przeważa opinia, że Stany Zjednoczone zwykle przestrzegają praw człowieka. Wyraża ją ogółem połowa badanych (51%), natomiast niemal dwie piąte (38%) postrzega USA jako kraj nieprzestrzegający praw człowieka. Negatywne oceny odnotowano w państwach, w których większość stanowią muzułmanie, a także w Meksyku. Spośród społeczeństw europejskich krytyczne, ale zarazem silnie podzielone opinie w tej kwestii mają Niemcy, natomiast Polacy i Ukraińcy relatywnie dobrze oceniają pod tym względem politykę USA.

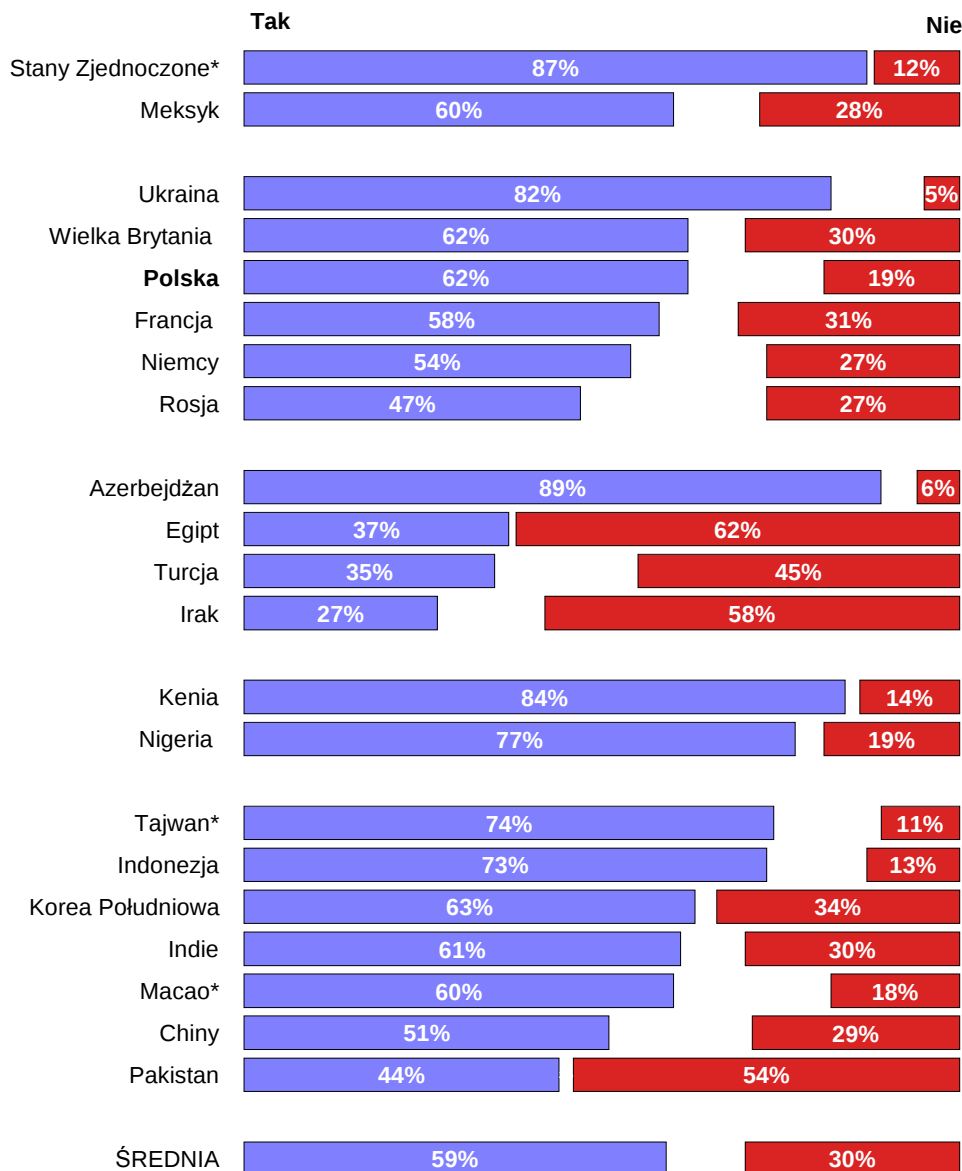
RYS. 3. CZY W STANACH ZJEDNOCZONYCH ZWYKLE PRZESTRZEGA SIĘ PRAW CZŁOWIEKA CZY TEŻ NIE?

* Niewliczone do średniej

Ogółem trzy piąte badanych (59%) jest zdania, że Stany Zjednoczone dobrze współpracują z innymi krajami, natomiast blisko jedna trzecia (30%) ocenia tę współpracę negatywnie. W krajach zamieszkiwanych przez większość muzułmańską opinie o współpracy USA z innymi państwami są przeważnie zauważalnie gorsze. Na tle społeczeństw europejskich wyróżniają się Ukraińcy, którzy niemal powszechnie deklarują, że Stany Zjednoczone dobrze współpracują z innymi krajami. Relatywnie rzadko złe zdanie o jakości tej współpracy mają Polacy (19%).

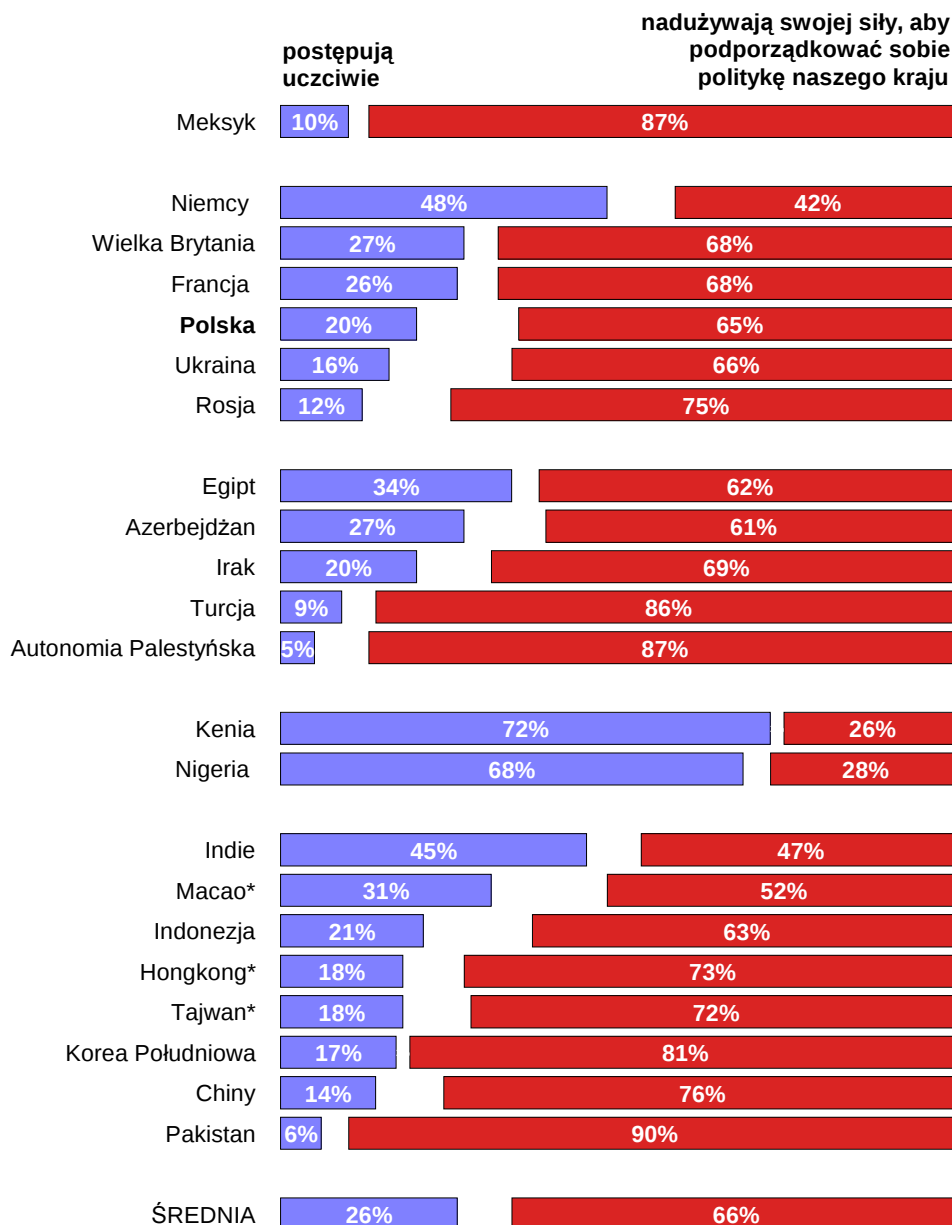
RYS. 4. CZY, OGÓLNIIE RZECZ, BIORĄC STANY ZJEDNOCZONE DOBRZE WSPÓŁPRACUJĄ Z INNYMI KRAJAMI CZY TEŻ NIE?

* Niewliczone do średniej

Mimo iż większość światowej opinii publicznej ocenia, że Stany Zjednoczone dobrze współpracują z innymi krajami, tylko jedna czwarta ogółu badanych (26%) uważa, iż w relacjach międzynarodowych postępują one uczciwie, natomiast dwie trzecie (66%) jest zdania, że wykorzystują swoją potęgę w celu zdominowania tych stosunków. Tylko w trzech krajach – Kenii, Nigerii oraz w Niemczech – odnotowano odwrotne proporcje wskazań.

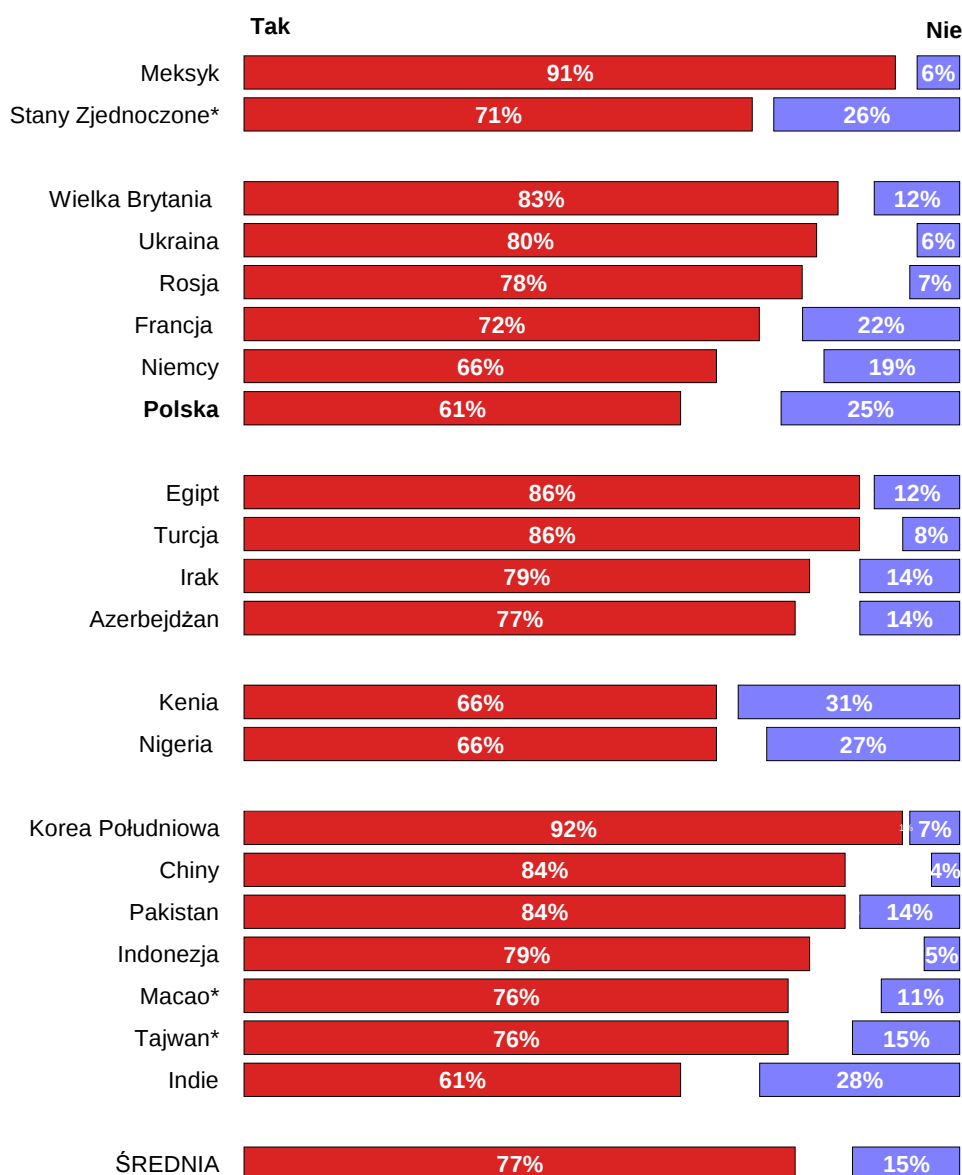
RYS. 5. CZY UWAŻA PAN(I), ŻE W STOSUNKU DO NASZEGO KRAJU STANY ZJEDNOCZONE:

* Niewliczone do średniej

We wszystkich krajach objętych badaniem większość obywateli uważa, że Stany Zjednoczone uciekają się czasem do argumentów militarnych, aby uzyskać jakieś korzyści. Warto zauważyć, że pogląd ten podzielają również sami Amerykanie. Na tle społeczeństw europejskich, ale także ogółu badanych, Polacy relatywnie rzadziej przypisują USA taki styl działania.

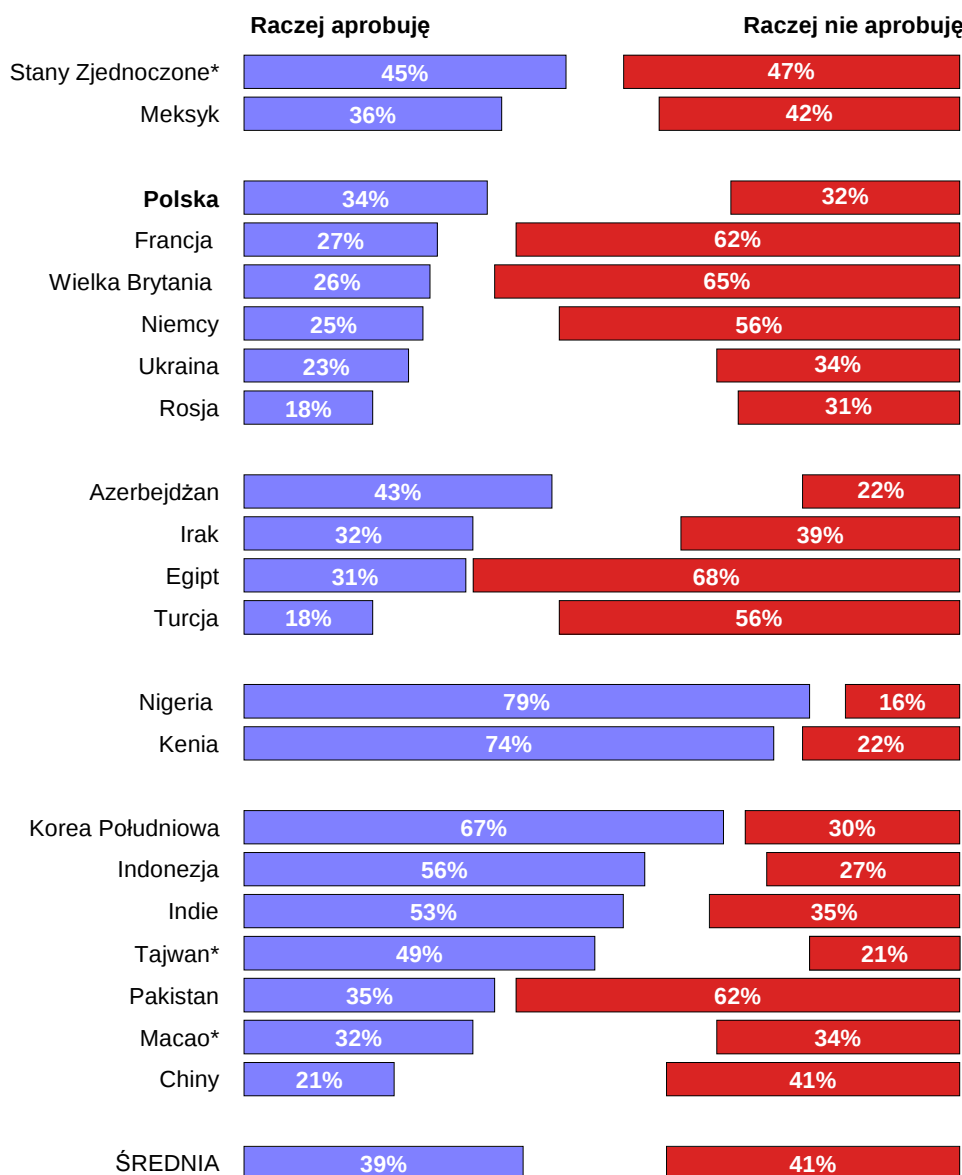
RYS. 6. CZY STANY ZJEDNOCZONE GROŻĄ CZASEM UŻYCIEM SIŁ ZBROJNYCH, ABY UZYSKAĆ JAKIEŚ KORZYŚCI?

* Niewliczone do średniej

Jedno z pytań dotyczyło oceny działań podejmowanych przez Stany Zjednoczone w związku ze zmianami klimatu. Opinie na ten temat są mocno podzielone – dwie piąte ogółu badanych (39%) akceptuje działania USA w tym zakresie, niemal tyle samo zaś (41%) – nie aprobuje. Szczególnie wysoki poziom dezaprobaty jest w państwach europejskich: Wielkiej Brytanii (65%), Francji (62%), Niemczech (56%), ale także poza Europą – w Egipcie (68%), Turcji (56%), Pakistanie (62%). Polacy nie mają jednoznacznej opinii w tej kwestii.

RYS. 7. CZY APROBUJE PAN(I) DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ STANY ZJEDNOCZONE W ZWIĄZKU ZE ZMIANAMI KLIMATU?

* Niewliczone do średniej

Jak wynika z uzyskanych deklaracji, Stany Zjednoczone są raczej krytycznie postrzegane przez światową opinię publiczną. W większości krajów objętych badaniem (w 15 na 19) przeważa pogląd, że Stany Zjednoczone w relacjach z innymi państwami nadużywają swojej siły. Również w większości krajów (17 na 19) utrzymuje się przekonanie, że Stany Zjednoczone nie przestrzegają reguł prawa międzynarodowego. Przeważnie krytycznie (w 11 krajach na 18) oceniane są także działania podejmowane przez USA w związku ze zmianami klimatu.

OPERACJA NATO W AFGANISTANIE

Ważnym elementem postrzegania Stanów Zjednoczonych jest ocena interwencji wojskowych, w których odgrywają one wiodącą rolę. Dlatego zapytano też o stosunek do trwającej misji NATO w Afganistanie.

W państwach objętych badaniem większość respondentów przekonanych, że Afgańczycy chcieliby, aby siły NATO opuściły ich kraj (76%), sądzi również, że misja ta powinna się już zakończyć. Wśród osób, które sądzą, że Afgańczycy chcą, aby wojska NATO pozostały na terytorium Afganistanu, zdecydowanie przeważa aproba kontynuowania misji (83%). Ogółem połowa badanych (50%) uważa, że NATO powinno zakończyć tę operację już teraz, natomiast ponad jedna trzecia (37%) jest zdania, że należy ją kontynuować.

Tabela 1 Średnie z 18 krajów

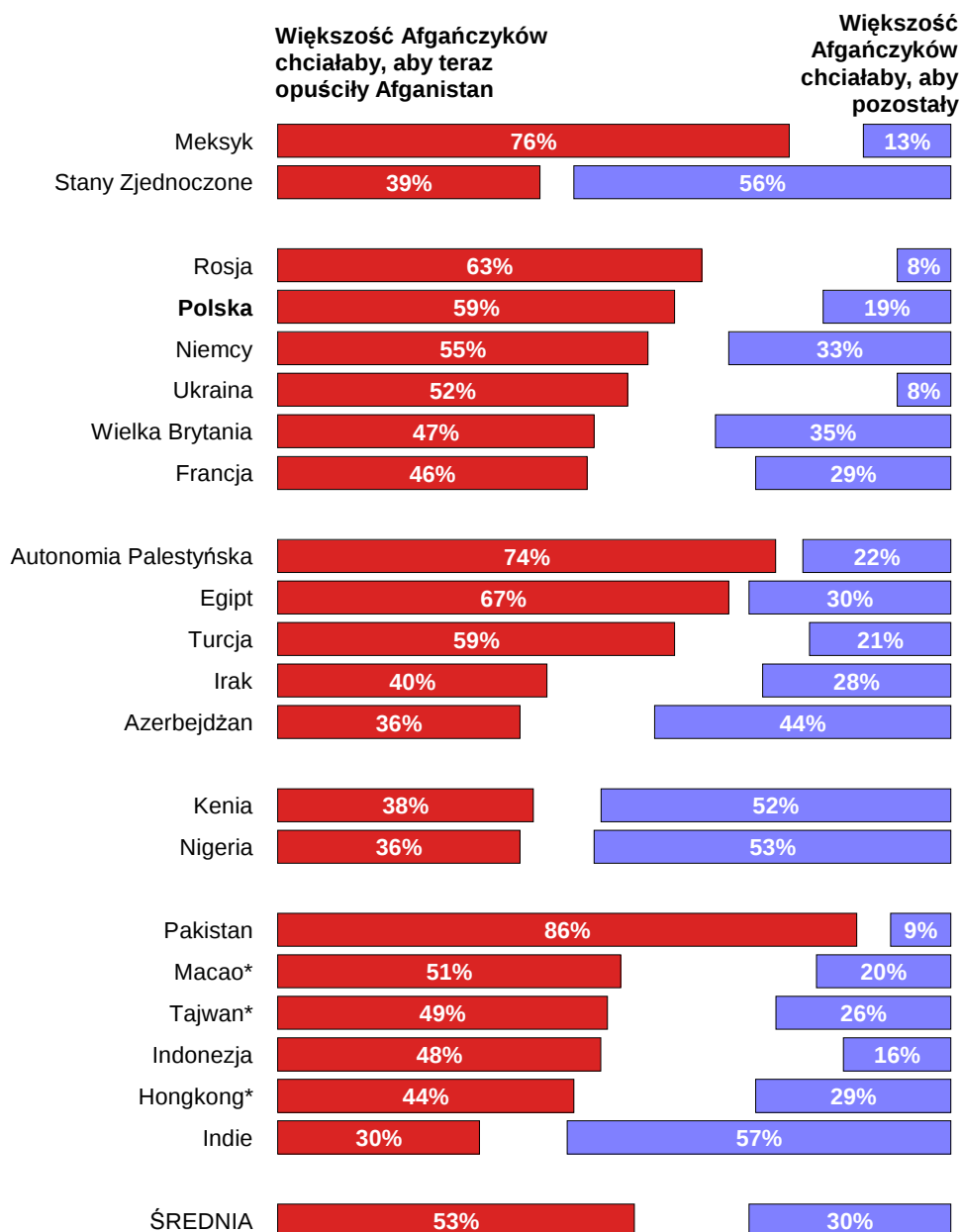
Jak Pan(i) sądzi, czy większość mieszkańców Afganistanu chciałaby, aby wojska NATO pozostały w tym kraju czy też wolałaby, aby opuściły Afganistan już teraz?	Czy, Pana(i) zdaniem, misję w Afganistanie należy kontynuować czy też należy ją zakończyć już teraz?	
	Kontynuować	Zakończyć już teraz
	w procentach	
Większość Afgańczyków chciałaby, aby pozostały	83	15
Większość Afgańczyków chciałaby, aby teraz opuściły Afganistan	19	76
Ogółem w całej próbie	37	50

Pomięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Przekonanie, że Afgańczycy chcieliby, aby wojska NATO opuściły Afganistan, jest bardzo rozpowszechnione w krajach zamieszkałych przez większość muzułmańską, np. w Pakistanie (86% wskazań), Autonomii Palestyńskiej (74%), Egipcie (67%). Podziela je również większość Rosjan (63%), Polaków (59%), Niemców (55%), a także mieszkańców Meksyku (76%).

Opinia, że Afgańczycy chcą, aby siły NATO pozostały w ich kraju, dominuje jedynie w Indiach (57%), Stanach Zjednoczonych (56%), Nigerii (53%) i Kenii (52%), przeważa też w zamieszkanym przez większość muzułmańską Azerbejdżanie (44% wobec 36%).

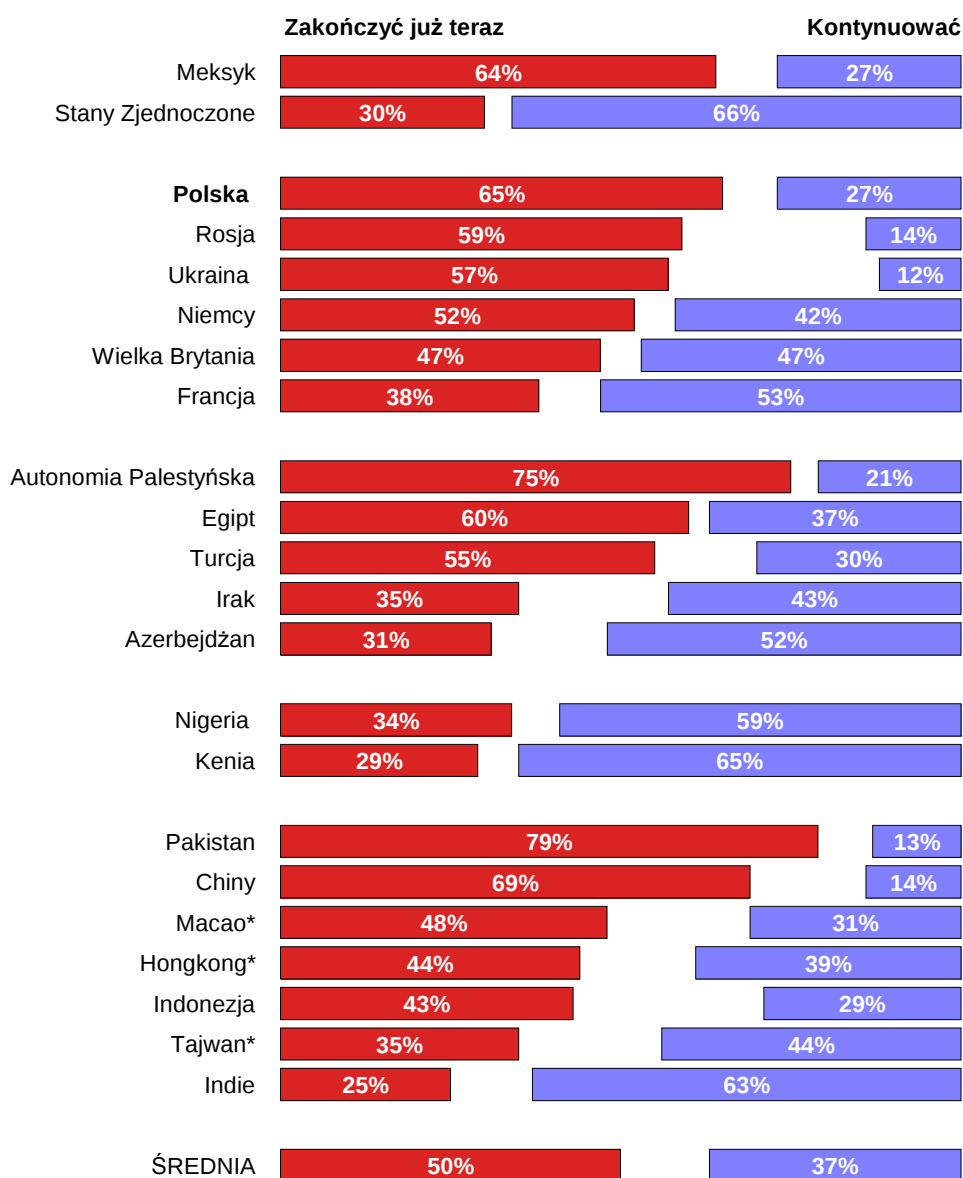
RYS. 8. JAK PAN(I) SĄDZI, CZY WIĘKSZOŚĆ MIESZKAŃCÓW AFGANISTANU CHCIAŁABY, ABY WOJSKA NATO POZOSTAŁY W TYM KRAJU CZY TEŻ WOLAŁABY, ABY OPUŚCIŁY AFGANISTAN JUŻ TERAZ?

* Niewliczone do średniej

We wszystkich krajach objętych badaniem poglądy dotyczące stosunku Afgańczyków do NATO są silnie związane z opinią na temat przyszłości misji w Afganistanie i stanowiskiem w sprawie, czy operację tę kontynuować czy też zakończyć już teraz. Spośród państw europejskich Polska odznacza się najwyższym poziomem dezaprobaty operacji NATO w Afganistanie.

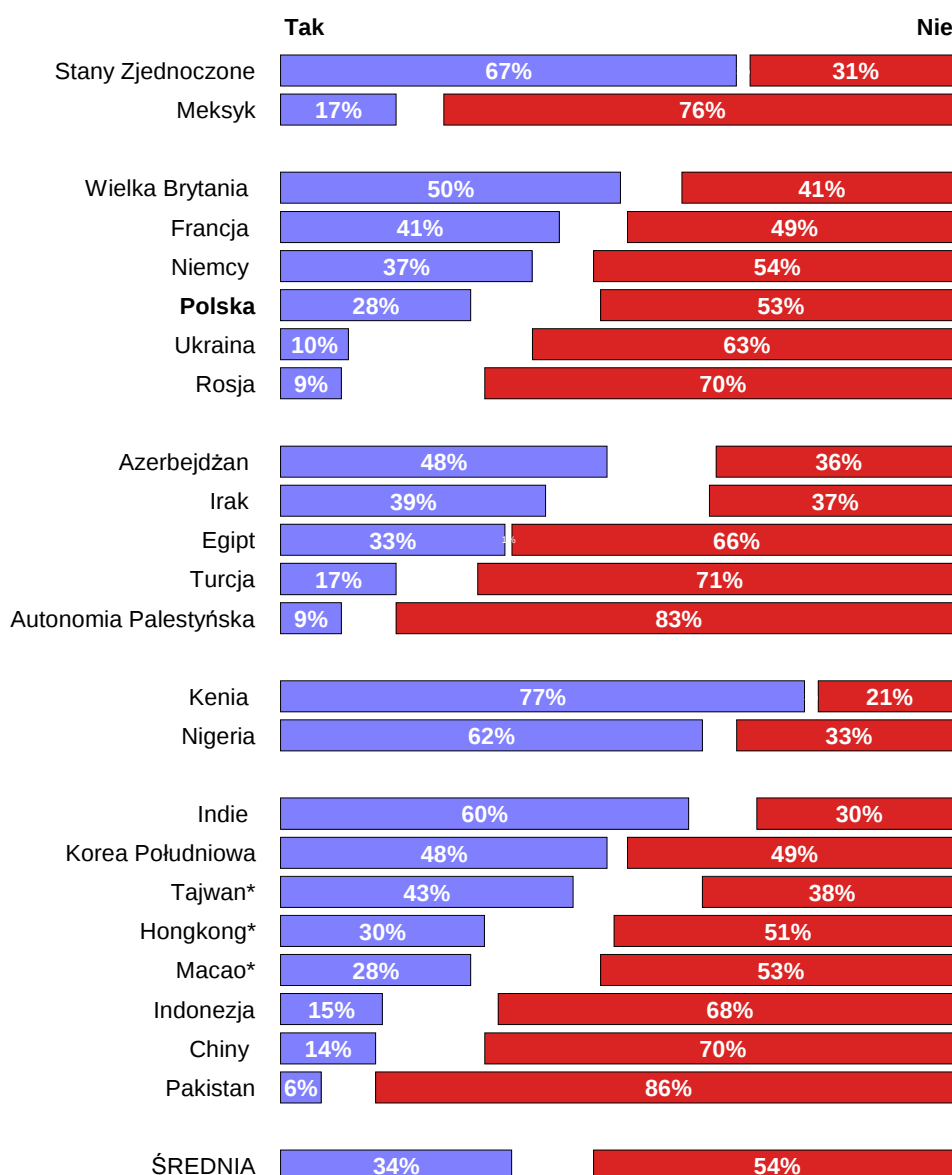
RYS. 9. CZY, PANA(I) ZDANIEM, MISJĘ W AFGANISTANIE NALEŻY KONTYNUOWAĆ CZY TEŻ NALEŻY JĄ ZAKOŃCZYĆ JUŻ TERAZ?

* Niewliczone do średniej

Przekonanie o negatywnym stosunku Afgańczyków do obecności wojsk NATO w ich kraju znajduje również odzwierciedlenie w opiniach na temat zwiększenia liczby amerykańskich żołnierzy w Afganistanie. W krajach, w których mieszkańcy przeważnie sądzą, że Afgańczycy są zwolennikami obecności NATO, większość popiera również ideę zwiększenia kontyngentu.

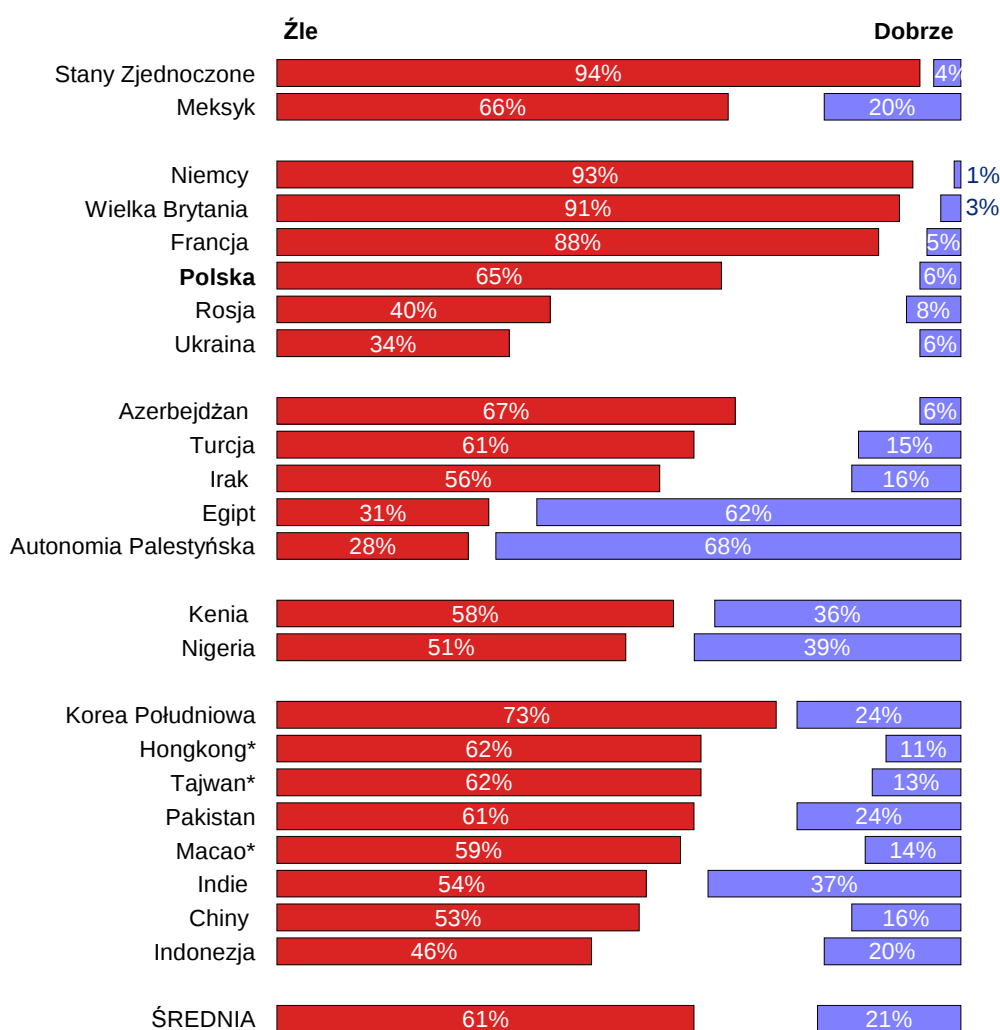
RYS. 10. JAK PAN(I) MOŻE WIE, ADMINISTRACJA PREZYDENTA BARACKA OBAMY ZDECYDOWAŁA SIĘ ZWIĘKSZYĆ LICZBĘ AMERYKAŃSKICH ŻOŁNIERZY W AFGANISTANIE. CZY ZGADZA SIĘ PAN(I) Z TĄ DECYZJĄ CZY TEŻ NIE?

* Niewliczone do średniej

Niemal we wszystkich krajach objętych badaniem (w 18 na 20) negatywnie oceniana jest perspektywa powrotu talibów do władzy w Afganistanie. Wyjątek stanowi Egipt oraz Autonomia Palestyńska – większość badanych (odpowiednio: 62% i 68%) zaaprobowałaby powrót tego zbrojnego ugrupowania muzułmańskiego do władzy. Warto również zauważyć, że w Pakistanie, gdzie żyje wielu afgańskich talibów, trzy piąte ankietowanych (61%) krytycznie postrzega możliwość ich ponownego przywództwa.

RYS. 11. CZY, PANA(I) ZDANIEM, GDYBY TALIBOWIE POWRÓCILI DO WŁADZY W AFGANISTANIE, BYŁOBY TO DOBRZE CZY ŹŁE?

* Niewliczone do średniej

Na podstawie wyników badań
zebranych w ramach World Public Opinion
opracował Michał FELIKSIĄK